

спроектованих міст, окремих забудов тощо. Вплив клімату та погоди може бути короткотривалим і довготривалим. Набуті знання дозволяють також належним чином підготуватись до поїздок у зарубіжні країни.

Савчин М. В.

*доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології Дрогобицького державного
педагогічного університету імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна*

ТИПИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ СОЦІОНІМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ

Досвід методологування [1;2;3], аналіз підручників та посібників з психології, в. ч. авторських, а також навчальних планів, навчальних і робочих програм, тенденцій у їх змістових та структурних змінах, практики викладання психологічних дисциплін, аналіз реальних запитів педагогів, психологів, рефлексія власної практики викладання дозволило виділити типи психологічних знань, які повинні викладатися для студентів соціонімічних професій. Це, зокрема: 1) методологічне знання, яке стосується світоглядних уявлень студента, зокрема, його поглядів на природу людини, її внутрішній світ, психічну, психологічну та особистісну сфери, природу зовнішньої та внутрішньої активності особистості тощо. У результаті засвоєння цього типу знань у студента має сформуватися уявлення про конструктивні та деструктивні уявлення про особистість та гуманістичне, наприклад, для організації діалогічної взаємодії з учнями, і негуманістичне застосування психологічного знання у практичній діяльності, наприклад, за маніпулятивного впливу педагога та учнів; 2) теоретичне знання, що стосується: а) сучасної теорії особистості та теорії групи; б) уявлень про психіку та її природу, свідомість і самосвідомість; в) природу та функції інтелектуальної, спонукальної, емоційно-почуттєвої та вольової сфер особистості; г) теорію діяльності; д) суті психологічних та соціально-психологічних механізмів становлення, функціонування та розвитку особистості та її окремих сфер. У результаті засвоєння цього типу знань студент має оволодіти цілісним, несуперечливим, глибоким знанням про психіку, особистість, природу активності та само активності тощо; 3) прикладне завдання, що стосується: а) професійних компетентностей педагога, психолога і фундаментальних здатностей особистості, б) програми і шляхів розвитку здорової особистості на різних вікових етапах, в) професійної свідомості та самосвідомості;

г) педагогічних здібностей, д) повноцінної структури професійної діяльності, е) умов, чинників та механізмів розвитку самосвідомості, спонукальної та емоційно-вольової сфер особистості на різних вікових етапах тощо. Засвоєння цих знань сприяє оволодінню студентами професійними компетенціями та розвитку у них відповідних особистісних здатностей; 4) практичне знання, що безпосередньо забезпечує оволодіння студентом-педагогом чи психологом професійними компетенціями (реалізація психологічних умов, актуалізація чинників та механізмів розвитку здорової особистості, її самосвідомості, інтелектуальної, спонукальної та емоційно-вольової сфер, тощо), забезпечує психологічне обґрунтування мети, завдань, змісту, професійних дій, результатів, стилів та системи саморегулювання професійної, психологічних засад його навчальної, виховної та розвивальної діяльності, стосується оволодіння методами діагностики процесів навчання, виховання і розвитку дітей та школярів; 5) розвивальне знання, яке має особистісний сенс, бо його засвоєння та застосування сприяє розвитку особистості студента (уявлення про психічно, психологічно, соціально, морально та духовно розвинену особистість, здоровий стиль життєдіяльності взагалі та професійної діяльності зокрема, шляхи та засоби розвитку самосвідомості, інтелектуальної, спонукальної та емоційно-вольової сфер, розвитку здібностей тощо). Як показує досвід, засвоєння цього типу знань значно посилює мотивацію засвоєння психологічних знань та забезпечує значні практичні результати.

Нами були вичленовано основні змістові вектори викладання психологічних знань для студентів соціонімічних професій, зокрема, уже з першої лекції курсів психологічних дисциплін здійснювати подачу найузагальненіших тверджень до все глибшого викладання на наступних етапах вивчення психологічних дисциплін. Такими змістовими векторами можуть бути уявлення про: 1) внутрішній світ людини та її особистість, здорову особистість, особливості особистості дітей, молодших школярів, підлітків, юнаків та дорослих; про умови, чинники та механізми розвитку здорової та деструктивної особистості до все більше поглиблених, конкретизованих, однозначно сформульованих та готових до практичного застосування знань на наступних етапах вивчення психологічних дисциплін; 2) сутність активності та діяльності особистості, її мотивацію, психологічну структуру та результати, систему саморегуляції та стиль діяльності; про професійну діяльність, наприклад, освітню, взагалі до викладу уявлень про діяльність педагога у сфері навчання, виховання та розвитку школярів, про навчальну діяльність школярів та студентів тощо; 3) систему зумовлення (детермінацію) психологічних, соціально-психологічних феноменів, яка конкретизується в психосоматичних, психологічних, соціальних та духовних умовах, механізмах та чинниках; 4) психологічні та соціально-психологічні механізми функціонування та розвитку особистості та її психологічних складових (самосвідомості, спонукальної, інтелектуальної та емоційно-вольової сфер), механізми навчання (та самонавчання і взаємонавчання), виховання (та самовиховання і взаємовиховання), розвитку (та саморозвитку і взаєморозвитку), функціонування і оволодіння школярами

різними видами діяльності; соціально-психологічні механізми функціонування та розвитку учнівських класів та груп соціалізацію школярів та ін.

Таким чином пропонується циклічне напередвикладання, все поглибленіше викладання психологічних знань при переході викладання однієї навчальної дисципліни до іншої, від однієї теми до іншої, а також пропонуванням студентам орієнтувальної основи вивчення навчальних дисциплін та окремих тем, в якій чітко вичленовано методологічне, теоретичне, прикладне, практичне і розвивальне знання та способи їх засвоєння.

Література:

1. Савчин М. В. Духовна парадигма психології : монографія. Київ : Академвидав, 2013. 224 с.
2. Савчин М. В. Здатності особистості: монографія. Київ : Академія, 2016. 288 с.
3. Савчин М. В. Методологеми психології : монографія. Київ : Академвидав, 2013. 224 с.

Співак Л. М.

*доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри теоретичної та консультативної психології
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ

Невпинна інтенсифікація глобалізаційних та інтеграційних процесів у сучасному світовому соціокультурному просторі актуалізує проблему розвитку національної свідомості молодих громадян кожної держави. Завдання про розвиток національної свідомості учнів і студентів задекларовано у Державній Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді України. Нагальність вирішення цього важливого державного завдання підвищує значущість досліджень, присвячених розробці ефективних психолого-педагогічних технологій розвитку національної свідомості студентів закладів вищої освіти, що можуть використовуватися викладачами і кураторами академічних груп.

Мета дослідження – презентувати ефективні психолого-педагогічні технології розвитку національної свідомості студентів коледжів.